

Anvendelse ligeoverfor Gudsforholdene, men kun med Hensyn til Indhentelsen af statistiske Oplysninger. Jeg kan ikke Andet end smile over, hvilken overordentlig Betydning der nu bliver tillagt de, den Gang Cirkulæret blev udfærdiget, som overordentlig uskyldige ansæte Udtryk i samme. — Og naar nu endvidere mit Foredrag, den Gang jeg havde Ordet i forrige Møde, siges yderligere at have skærpet Nødvendigheden af at faae en ny Lov paa dette Omraade, saa gjør den ærede Ordfører derved forgjæves et Forsøg paa at indbilde mig, at mine Ord have en større Betydning i denne Sag. Det forekommer mig, at det vilde være noget monstroft at tillægge en enkelt Rigsdagsmands Udtalelser om dette Spørgsmaal en saadan Betydning, at, efter at de havde fundet Sted, var der ingen anden Kur for det Onde, som hans Ord maatte antages at have bewirket, end at slaa dem, og det grundig, ihjel med en Pæl gjennem Hjertet i Stikkelse af en ny Lov.

Jeg havde haabet, da jeg i den høitærede Indenrigsministers Foredrag i forrige Møde savnede enhveromhelst Oplysning om, hvad han vil have forstaaet ved de i Lovforslaget brugte mindre klare Udtryk — jeg tør jo ikke mere kalde dem gaadefulde —, som f. Ex. „Fæstjord“ eller „paa et Gods“, saa idag af den høitærede Ordfører at skulle faae en rigtig fuldstændig og ren og klar Definition af dem. Men hvad fik jeg — jeg siger: jeg, thi jeg er maasse ene om ikke at kunne forstaa de omtalte Udtryk — til Forklaring navnlig af, hvad der skal forstaaes ved „Gods“? Kun dette, at, naar man hidtil har kunnet hjælpe sig med et saadant Udtryk, saa kan man ogsaa fremdeles hjælpe sig dermed, og hvis ikke Andet kan hjælpe, saa kan man jo gaa til Domstolene. Dette var i saa Ord den Forklaring, der blev mig given. Da jeg fremsatte mit Spørgsmaal, anførte jeg imidlertid udtrykkelig, at det gamle Begreb om Gods netop ikke slog til mere, idet „Gods“ efter det gamle Begreb nu var forsvundet eller dog var i Begreb med at forsvinde, og jeg nævnte i Forbindelse dermed, at allerede Loven af 19de Februar 1861 havde indset dette og derfor havde anset det for nødvendigt at give

en Definition paa Gods i sin § 1. Her foreligger nu i 1872 et Forslag til Lov, som med Hensyn til Bestemmelserne om Forholdene paa Godserne gaar endnu langt videre, det vil sige, som ikke alene beskæftiger sig med de tidligere som fæstpligtige ansæte Objekter, nemlig Fæstegaardene, men tillige med en Del mere, med Stykker af Bondejord og med Husmandsjord o. s. v., men ikke desto mindre anser man det ikke nu for fornødent nærmere at præcisere, hvad der skal forstaaes ved „Gods“. Henviisningen til Domstolene anerkender jeg for at have stor Betydning, og jeg tror, at det vilde have været meget ønskeligt, om den ærede Ordfører og den ærede 2den Landssthingsmand for 1ste Kreds (Krieger) den Gang, da de heromhandlede Spørgsmaal først bleve reiste, havde tillagt Domstolenes Afgjørelse af saadanne Tvivl noget mere Betydning, end de have gjort. Men det blev da udtrykkelig udtalt af den ærede 2den Landssthingsmand for 1ste Kreds, der nu tillige er Justitsminister, at, hvorledes end Domstolenes Afgjørelse af disse Spørgsmaal maatte blive, ansaa han en Lov for nødvendig. Og jeg tror nu ligeledes, at, hvilken saa end Domstolenes Afgjørelse af, hvad der skal forstaaes ved „Gods“, maatte blive, saa er det dog fornødent, at det præciseres noget nærmere i et Lovforslag som det foreliggende.

Jeg skal nu ikke længere umiddelbart følge den ærede Ordførers Spor, thi jeg er overbevist om, at jeg da ikke vilde naae frem til Veien i dette Møde. Jeg tror, at hvad jeg allerede har anført, dog vil være tilstækkeligt til ikke alene at godtgjøre, hvor vidt forskjellig vor Betragtning er — Noget, der maasse ikke trængte til yderligere Godtgjørelse — men ogsaa til at vise, at den ærede Ordfører i det Mindste ikke paa alle Punkter har været fuldstændig korrekt i sin Opfattelse og Gjengivelse af, hvad jeg tidligere har udtalt, ligesom at den ærede Ordfører langt fra har besvaret de Spørgsmaal fyldestgjørende, som jeg tillod mig at rette til ham, da jeg forrige Gang havde Ordet.

Jeg vil da nu vende mig til, hvad der for mig er noget mere tilfredsstillende, nemlig de Udtalelser, som ere faldne saavel fra den